

opvattingen als bewezen te aanvaarden. Naar onze bescheiden mening is het gewaagd te beweren dat in de 10^e, 11^e en 12^e eeuw de orde der Augustijner Eremieten bestond, enkel steunend op het feit dat de Regel van Augustinus in voege was. Een nauwkeurige en grondige studie der bronnen, waarin spraak is over de regel van Augustinus, en der groeperingen (kapittels reguliere kannunniken van Augustinus) die de regel van Augustinus volgden in die periode, zal waarschijnlijk meer klaarheid brengen over het al of niet bestaan der Orde in die eeuwen. Het artikel van E. P. Ch. DEREINE, *Vie commune, règle de St. Augustin et chanoines réguliers au XIe siècle*, in *R. H. E.*, dl XLI (1946), blz. 365-406 zal wellicht den Schr. er toe aan zetten enkele van zijn beweringen te herzien.

De geschiedenis en de werkzaamheden der Orde in de verschillende landen na de officiële erkenning in 1243 door Paus Innocentius IV vormen de inhoud der volgende hoofdstukken. In de zuidelijke landen Italië en Spanje, is de Orde tot hogen bloei gekomen; de kloosters in deze landen schonken aan de Kerk tal van geleerden, heiligen en grote figuren. De orde in Spanje is vooral gekenmerkt door haar missiewerk in Amerika en in het Verre Oosten. In het 8^e en 9^e hoofdstuk behandelt de Schr. de Orde in West- en Midden-Europa, om in de twee volgende de vervalperiode der 18^e eeuw en de herleving der orde te behandelen.

In de laatste hoofdstukken geeft de Schr. een bondig overzicht van het missiewerk, het calendarium van heiligen en gelukzaligen, de spiritualiteit en de hedendaagse toestand der Ord.

Het werkje is bondig geschreven en verlucht met goed gekozen illustraties. Bedoeld voor het groot publiek en in vulgariserende trant opgesteld, is toch het behandelde onderwerp wetenschappelijk verantwoord. Met voorbehoud van enkele opvattingen en beweringen o.a. in verband met de regel van Augustinus en met het ontstaan der Orde, zal dit werkje aan de oningewijden een algemeen en klaar beeld geven van het verleden en van den huidige toestand der Augustijnen Eremieten.

Milo Koyen, O. Praem.

C. VERVOORT, *Signum in Bonum. Met zijn eigen woord geïllustreerde biografie van Eugenio Pacelli, Zijne Heiligheid Pius XII.* Antwerpen, (uitg. « De Vlijt », z.d. (1947), 402 blz., 9 ill., in-8°. Prijs : ingen. 120 fr.; geb. 150 fr.; luxe 300 fr.

Priester VERVOORT is reeds voldoende gekend door zijn vorige

biografieën van Kard. Mercier, Paus Pius IX, Pius X, Leo XIII, Pius XI om het gehalte van dit nieuwe werk te kunnen waardenen.

Zoals de titel van dit werk aanduidt wordt deze levensbeschrijving uitgewerkt aan de hand van de eigen woorden van den Paus. Elk hoofdstuk wordt ingeleid met een citaat uit 's pausen brieven of toespraken, hetgeen er toe bijdraagt dat de behandelde stof meer inwerkt op het hart en het gemoed van den lezer.

In de eerste hoofdstukken (I-VII) wordt de toekomstige paus voorgesteld als kind, koorknaap, student, jonge priester. Vele kleine onbekende détails en anecdoten haalt de Schr. aan, die bij het lezen aangenaam boeien. Die vertrouwelijke sfeer blijft over heel het boek hangen, ook wanneer Eugenio Pacelli voorgesteld wordt als nuntius te München en te Berlijn. In deze hoofdstukken (X-XIII) leert men hem kennen als de meevoelende man met de ellenden van het volk, maar ook als de doortastende diplomaat. Dit zal nog duidelijker blijken tijdens zijn ambt van Kardinaal-Staatssekretaris (hoofdst. XVII). Nu komt zijn werking meer op internationaal plan te staan : afsluiten van konkordaten, sociale problemen behandelen, politieke-kerkelijke aangelegenheden afwerken, pauselijke legaat bij verschillende gelegenheden (XVIII-XXIII).

Vanaf hoofdstuk XXVI geeft de Schrijver in een tiental kapittels het pausschap weer van Pius XII, en legt vooral de nadruk op zijn activiteit voor het behoud van de wereldvrede en van de christelijke beschaving.

De Schr. heeft zich tot doel gesteld een algemene schets te geven van het leven, zowel privaat als publiek, van Pius XII. In een boeiende stijl, met vele anecdoten doorweven, schildert de Schr. ons de grote figuur van den paus. Voor zijn werkmateriaal beschikte hij slechts over gepubliceerde brieven en toespraken van zijn Heiligheid, en verschenen studies over Pius XII. Deze heeft hij meesterlijk gebruikt om ons niet alleen in te wijden in de activiteits sfeer van Eugenio Pacelli en Pius XII, maar om ons vooral te doen doordringen in den gemoedstoestand van den paus. Détaillkwesties over de activiteit van den paus voor het innerlijk bestuur der Kerk, in verband met plaatselijke of corporatieve belangen moeten in dit werk niet gezocht worden. Dat lag trouwens ook niet in de bedoeling van den Schr. Wij zijn den Schr. dankbaar voor dit werk, omdat hij daardoor het publiek heeft ingewijd in het zorgvolle leven van den Paus en tevens heeft laten uitschijnen hoe het geluk en de welvaart van het mensdom, den bloei van de Kerk en een bestendige vrede onder de mensen het innig verlangen zijn van Pius XII.

Typografisch werd het werk keurig verzorgd door de uitgeverij « De Vliet ». De omslag met een tekening van Leo Lewi en de artistieke illustraties in het boek geven aan dit werk een aangenaam uitzicht.

Milo KOYEN, O. Praem.

Fr. Petit, O. Praem., *La Spiritualité des Prémontrés aux XIIe et XIIIe siècles. Etudes de Théologie et d'Histoire de la Spiritualité*. Paris, Vrin, 1947, 296 pages.

Jadis pour quiconque voulait queque peu approfondir les nuances qui avaient marqué la spiritualité norbertine dans le dédale de plusieurs siècles, les difficultés s'accumulaient, surtout par le manque d'une vue d'ensemble et d'une présentation systématique des ouvrages qui documentaient la question.

Cette lacune se trouve maintenant comblée par le présent ouvrage du P. Petit, que nous avons approfondi avec amour et où tant de bonnes réminiscences nous font revivre les époques de vie ascétique intense, qui sont du domaine de l'histoire, mais dont les répercussions dans les courants ascétiques et mystiques de notre époque trouvent leurs sources et leur inspiration. Nous saluons la parution de cet ouvrage avec autant plus d'entrain, quand nous voyons actuellement certaines élucubrations aux tendances mal équilibrées, bâtir d'emblée et sans bases traditionnelles une ascèse de la spiritualité de l'ordre d'après des conceptions personnelles et sans la grande tradition d'un passé, qui est en même temps la base d'un mouvement sain et équilibré.

Un ouvrage consacré à la spiritualité des Prémontrés devait naturellement commencer par le fondateur de l'Ordre, saint Norbert, par l'énoncé de la mentalité spéciale de l'époque où il fit son apparition et des tendances réformatrices dont il fut l'inspirateur. Malgré les ombres qui planent toujours sur cette époque, l'image tracée par l'Auteur est claire et persuasive. Nous aimons surtout la localisation du *chanoine régulier* au milieu de l'organisation ecclésiastique du XIIe siècle et d'où résulte quel est l'apanage d'une institution dont forme et dénomination fut déformée dans le courant des siècles. Là aussi l'énoncé des caractéristiques de l'Ordre en général aux premiers siècles de son existence, ses luttes, ses défaillances. Une tradition spirituelle s'était formée. Elle eut ses tendances spéciales sous l'épopée des premiers disciples de saint Norbert, le bienheureux Hugues de Fosse et Gauthier de Saint-Maurice. Elle